

زوج درمانی معنوی

نویسنده: مریم رنجبر

www.ketab.ir

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: رنجبر، مریم، ۱۳۶۰ -

عنوان و نام پدیدآور: زوج درمانی معنوی / نویسنده مریم رنجبر.

مشخصات نشر: اهواز: پژوهندگان راه دانش، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۱۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۵-۲۰۱-۵

موضوع: زوج درمانی - ایران - نمونه پژوهی

موضوع: Couples therapy - Iran - Case studies

موضوع: زناشویی - ایران - روان درمانی - نمونه پژوهی

موضوع: Marital psychotherapy - Iran - Case studies

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ز ۹ ر ۴۸۸/۵ RC

رده بندی دیویی: ۶۱۶/۸۹۱۵۶۲۰۹۵۵

شماره ثبت: ۴۷۳۲۰۹۴ ملی

فروست: پژوهندگان راه دانش؛ ۱۲۰۲.

وضعیت فهرست نویسی: فیا

انتشارات پژوهندگان راه دانش

ناشر: پژوهندگان راه دانش

شماره نشر: ۱۲۰۲

نام کتاب: زوج درمانی معنوی

نویسنده: مریم رنجبر

تیراژ: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول

چاپ: تورنگ

صفحه آرائی: پژوهندگان

چاپ اول: ۱۳۹۶

سایز: وزیری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۵-۲۰۱-۵

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

www.ketab.ir/pajo

حق چاپ و نشر محفوظ است.

طبق قانون حقوق نویسندگان و مصنفان هرگونه کپی برداری به هر روش پیگرد قانونی دارد.

۰۹۱۲۸۸۸۴۹۶۹-۶۶۱۲۰۵۵۴

تهران: خیابان ۱۶ آذر شمالی، ساختمان بعثت، طبقه سوم

۰۹۱۶۱۸۵۱۱۸-۳۳۲۰۲۸۰۲-۳۳۲۱۹۲۰۲

اهواز: خیابان نادری شرقی، نبش خیابان کریمی خراط

فهرست

مقدمه.....	۱۳
فصل اول: ادبیات و پیشینه.....	۱۷
مقدمه.....	۱۹
چارچوب نظری.....	۲۱
زوجه‌های معنوی.....	۲۵
زوج درمانی.....	۲۵
سیستم‌ها و الگوهای خانوادگی.....	۲۶
زوج درمانی رفتار.....	۲۷
زوج درمانی با تمرکز عاطفی.....	۲۸
زوج درمان روان‌پویشی.....	۲۹
نقش درمانگرها در زوج درمانی.....	۲۹
زوج درمانی رفتاری.....	۳۰
زوج درمانی با تمرکز عاطفی.....	۳۱
زوج درمان روانپویشی.....	۳۳
شیوه‌های مورد استفاده در زوج درمانی.....	۳۴
فرد و زوج.....	۳۴
خانواده و ضرورت ازدواج.....	۳۵
تعریف ازدواج.....	۳۶
اسلام و ازدواج.....	۳۷
اهداف ازدواج.....	۳۸
فواید ازدواج.....	۳۹
انگیزه‌های ازدواج.....	۴۰
الف) یافتن شریک و همدم.....	۴۰
ب) ارضا نیاز جنسی.....	۴۰
ج) تداوم نسل.....	۴۰

- مهمترین انگیزه‌های تشکیل خانواده در اسلام ۴۱
- الف) انجام وظیفه الهی ۴۱
- ب) یافتن آرامش و سکون ۴۱
- ج) کامل شدن ۴۱
- د) پاسخ به دعوت سنت ۴۱
- ه) صیانت وجود از نظر خطر ۴۲
- و) حفظ عفت ۴۲
- ز) محبت و مودت ۴۲
- ح) تکمیل و تکامل ۴۳
- عوامل تنبیح حفظ زناشویی ۴۳
- تعریف رضایت ۴۶
- تعریف رضایتمندی زناشویی ۴۷
- مهمترین عوامل برای ازدواج موفق ۴۷
- پختگی روانی و رشد عاطفی طرفین ۴۸
- طرز تفکر و عقاید و تمایلات ۴۸
- طرز تلقی و نگرش‌ها ۴۹
- عقاید مذهبی ۴۹
- اختلافات طبقاتی ۵۰
- میزان تحصیلات ۵۰
- توافق و طرز فکر درباره امور جنسی ۵۰
- تولد فرزند ۵۱
- تعداد فرزندان ۵۱
- اخلاق ۵۲
- دخالت اطرافیان و بستگان ۵۲
- تفاوت سنی بین زن و شوهر ۵۳
- رابطه با اولیاء ۵۳
- ویژگی‌هایی که در امر زناشویی نقش منفی دارد ۵۴
- نیاز اساسی ازدواج موفق ۵۵
- ویژگی‌های ارتباط سالم زن و شوهر ۵۶
- پیشینه پژوهشی داخلی و خارجی ۵۸

۵۸	پیشینه پژوهش داخلی
۶۰	پیشینه پژوهش خارجی
۶۳	فصل دوم: روش
۶۵	جامعه آماری
۶۵	نمونه آماری و روش نمونه گیری
۶۶	طرح کتاب
۶۶	ابزار اندازه گیری
۶۷	نحوه انجام پژوهش
۶۸	جلسات آموزشی زوج درمانی
۶۹	روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۷۱	فصل سوم: تجزیه و تحلیل داده ها
۷۳	الف) یافته های توصیفی
۷۶	ب) یافته های مربوط به فرضیه های کتاب
۸۹	فصل چهارم: نتیجه گیری
۹۱	تبیین یافته ها
۹۳	فرضیه ۱-۱
۹۴	فرضیه ۲-۱
۹۵	فرضیه ۳-۱
۹۵	فرضیه ۴-۱
۹۶	فرضیه ۵-۱
۹۹	منابع و مأخذ
۱۰۱	منابع فارسی
۱۰۹	منابع لاتین
۱۱۱	پیوست ها

مقدمه

اهمیت معنویت و رشد معنوی در انسان، در چند دهه‌ی گذشته به صورتی روزافزون توجه روان‌شناسان و متخصصان بهداشت روانی را به خود جلب کرده است. پیشرفت علم روان‌شناسی از یک سو و ماهیت پویا و پیچیده‌ی جوامع نوین از سوی دیگر، باعث شده است که نیازهای معنوی بشر در برابر خواسته‌ها و نیازهای مادی قد علم کرده و اهمیت بیشتری یابند. چنین به نظر می‌رسد که مردم جهان، امروزه بیش از پیش به معنویت و مسایل معنوی آرایش دارند و روان‌شناسان و روان‌پزشکان نیز به طور روزافزون درمی‌یابند که استفاده از روش‌های سنتی و ساده برای درمان اختلالات روانی کافی نیست. در حقیقت، افراد باورهای مذهبی مورد تأیید و پشت در اتاق درمان نمی‌گذارند و باورها، ارزش‌ها، تجربیات، روابط و حتی کشمکش‌ها، معنوی همیشه با آن‌ها است (وست و همکاران، ۲۰۰۰؛ پارگامنت و همکاران، ۲۰۰۷).

از دیرباز رابطه‌ی مذهب و روان‌شناسی، موارد جنجال‌آفرین بوده است. عده‌ای از روان‌شناسان مانند فروید و اسکینر ارزش معنویت را مذهب را زیر سؤال برده و حتی آن را مضر دانسته‌اند (هوک و همکاران، ۲۰۱۰). فروید نگرش بی‌اعتمادی به معنویت و تجربه‌های معنوی داشته و دین را نشانه‌ی روان‌آزردگی می‌داند. او انسان را بشر به مذهب را به تجربه‌های اولیه‌ی دوران کودکی مربوط می‌داند که از درماندگی طفل در نتیجه ابراز نیاز و علاقه‌ی او به پدر نشأت می‌گیرد و این رابطه‌ای غیر قابل انکار است. فروید، مذهب را به عنوان ارایه‌کننده‌ی توجیهاتی دروغین برای ابهامات زندگی تلقی نموده که خداوند بخشنده، نقش پدر را ایفا می‌کند و مردم می‌توانند هنگام دعا از او حاجت بطلبند (پالمر، ۲۰۰۷). رفتاردرمانی برخاسته از نظر اسکینر نیز اختلالات زندگی افراد را ناشی از یادگیری دانسته و به همین دلیل یادگیری‌زدایی را در اصلاح آن‌ها موثر می‌داند. رفتاردرمانی به جای تمرکز بر فرایندهای درونی مانند رویاها، تخیلات و تکانه‌ها بر رفتار قابل مشاهده‌ی انسان

و نحوه‌ی تغییر آن تمرکز دارد. به همین دلیل روان معتقد است که رویکردهای رفتاری کمتر می‌توانند در زمینه‌ی معنویت، سخنی داشته باشند (روان، ۱۹۹۳). در مقابل برخی افراد مانند یونگ، راجرز و فرانکل نگرش مثبتی به مذهب داشته و حتی آن را در رویکرد درمانی خود وارد کرده‌اند. یونگ با تایید واقعیت روانی نیاز معنوی و مذهبی در انسان، معتقد است که رنج هر فرد روان‌رنجور را در نهایت می‌باید رنجی برای روح او به شمار آورد که هنوز معنای خود را دریافته است. یونگ بر خلاف فروید، تجربه‌های معنوی و مذهبی را به عنوان جنبه‌های بالقوه سالم از هستی انسان در نظر می‌گیرد. وی معتقد است خداوند یک کهن الگو بوده و تجلی عمیق‌ترین سطح ذهن ناهوشیار (ناهوشیار جمعی) است. این شکل کهن-الگویی از خدا به عنوان یک واقعیت روانی و به مثابه‌ی بعدی فعال در درون زندگی روحی می‌باشد (پالمر، ۲۰۰۷).

در دنیای روان‌تحلیل‌گری علاوه بر یونگ، نویسندگانی وجود دارند که نقش مثبت و سالم معنویت و تجربه‌های معنوی را در زندگی انسان می‌پذیرند. برای مثال لاونگر رشد مذهب و باورها را با روابط شیء مرتبط می‌اند و اصرار می‌ورزد که در تصویرسازی مذهبی مراجعان، داده‌های مهمی وجود دارد (لاونگر، ۲۰۰۰).

با توجه به نقش مهم خانواده در تکوین شخصیت و رشد جسمانی، عاطفی، عقلانی و اخلاقی افراد و رشد شکوفایی استعدادها و اثرات نامطلوب از هم‌گسیختگی خانواده بر روی اعضای آن، می‌توان به صورت موثری از راهبردهای معنوی در جهت بهبود مشکلات خانواده سود جست.

نظام خانواده، یک نهاد اساسی و محوری در جامعه است و به عنوان هسته اولیه و برای سایر نهادهای اجتماعی به شمار می‌رود. نظام خانواده کوچکترین واحد اجتماعی است که اساس و زیرساخت واحدهای بزرگ اجتماعی بشری به شمار می‌رود. افرادی که در این واحد کوچک اجتماعی رشد می‌یابد و تربیت می‌شود به میزان رشد و شکوفایی شان سهم در واحدهای اجتماعی بزرگ انسانی دارند. افرادی که روزی مسؤولیت‌های سنگین و خطیری را به عهده می‌گیرند، نظام خانواده و کانون گرم پدر و مادر تربیت‌گاه نخستین آنها است. رشد و شکوفایی این نظام محبوب و بی بدیل، مرهون شناخت و رعایت دقیق

حقوق هریکی از اعضای آن نسبت به یکدیگر است، همانطوری که نظام‌های بزرگ اجتماعی، قوانین و حقوق خاصی خودش را در ارتباط با اداره و استحکام و رشد و بالندگی دارد، نظام خانواده نیز چنین است. مهمترین رکن در نظام خانواده پدر و مادر، و زن و شوهر است که هرکدام از حقوق ویژه ای در ارتباط با یکدیگر و در ارتباط با فرزندان برخوردار هستند، رعایت این حقوق، رشته های پربار نظام خانواده را مستحکم می سازد. تأمین شرایط زندگی شیرین و شایسته و ایجاد محیط سالم و امن محصول ایمان و اعتقاد زن و مرد به قانون دینی و عمل بر طبق آن می باشد.

www.ketab.ir